

'Waterschap moet minder

Op maandagochtend 28 juli 2014 viel er ongeveer 100 millimeter regen in Het Land van Heusden en Altena (NB). Het bedrijf van de familie Straver werd hard getroffen. „Het heeft te lang geduurd eer het water weggepompt was. Ik wil niet enkel met de vinger naar het waterschap wijzen, maar het had wel anders gekund en gemoeten”, zegt Wim Straver.

Die bewuste maandagochtend zal Wim Straver niet snel vergeten. Na een lange periode van droogte gaat het die ochtend hard en langdurig regenen. „Dat zou op zich dus niet zo erg geweest zijn. De grond was droog, het gewas in volle groei. Normaal gesproken moet die 100 millimeter te doen zijn. De grond nam het water op als een spons. Het waterpeil kwam heel hoog te staan, maar het was toen nog net te doen. Toen ik maandagmiddag een rondje langs de percelen deed, leek het ook nog enigszins mee te vallen. We dachten dat het beheersbaar was, maar het water is gaan stromen, van de hogere gebieden naar de lagere. Wij zitten hier wat lager en er moet heel veel water langs. Het kon bij ons niet weg en is dus blijven staan. Dat hebben we op dinsdagochtend geconstateerd. Ons gebied is volgelopen en de bodem had zich helemaal volgezogen. De bodem was weg; het was één modderpoel geworden waar je niet meer overheen kon lopen, terwijl dat die maandagmiddag nog wel kon. We hebben het water weggepompt naar het algemene watergebied. Het waterschap was er niet blij mee, maar heeft ons wel onze gang laten gaan.“

„Het waterschap kiest wel erg snel voor de burgers. In de dorpen is het water heel snel weggepompt terwijl het bij ons veel te lang is blijven staan. Pas toen het dorp Nieuwendijk droog was, zijn de pompen verplaatst naar de koppelstuwen waardoor er extra water bij ons weggepompt kon worden. Het heeft tot woensdag geduurd. Pas toen is het water gaan zakken, maar dan staan met name je aardappelen te lang in het water. Daar hebben we dan ook een enorm verlies geleden.“

Het hele probleem komt volgens Straver al voort van na de ruilverkaveling in de jaren zestig. „Daarin is opgenomen: de kwaliteit van de grond en een daarbij behorende drooglegging van de percelen. Het hele gebied is destijds grotendeels akkerbouwgebied geworden. De grond bestaat uit goede zeeklei, maar in de onderlagen zit ook veen. Daardoor ontstaat

klink, waardoor het maaiveld soms meer dan 30 centimeter zakt. De afgesproken drooglegging wordt daardoor al lang niet meer gehaald. De sloten zijn nooit meer uitgediept en het waterpeil is ook niet gezakt. De buffer is minder geworden en daar is in al die jaren niets meer aan gedaan. Het waterpeil is sinds de ruilverkaveling nooit meer verlaagd, maar juist structureel licht verhoogd voor natuur en dergelijke. De bodem van de sloten, de legger, is slecht bijgehouden. Er is veel achterstallig onderhoud. Er gebeurt te weinig.

In 2010 is een nieuw peilbesluit gekomen. Toen zijn deze dingen aan de orde geweest, maar ze zijn niet voldoende meegenomen. We hebben destijds aangegeven dat het ook zinvol zou zijn om bij Hank een extra gemaal te realiseren, maar hierop is geen actie ondernomen. Ik heb toen al gezegd dat wateroverlast ons grootste bedrijfsrisico is. Dat als er in één keer 100 millimeter zou vallen, tijdens het groeiseizoen, we het water niet kwijt zouden kunnen. En dat is precies gebeurd.“

„Ook de akkerbouwsector zelf valt wel iets te verwijten. We moeten zorgen voor egalisatie van onze percelen, voor voldoende en goede drainage, deze op tijd vernieuwen. Dat mogen we onszelf aanrekenen als dat niet op tijd gebeurt. We zijn als sector intensiever bezig, met zwaardere machines. Daardoor mogen we wel meer inspanningen verrichten om de bodem goed te houden. Dat vind ik ook. Dat besef is hier echt wel gekomen. Wij hebben zelf al heel veel geïnvesteerd in het egaliseren van de percelen en er ligt zo goed als overal nieuwe en extra drainage. Dit wil niet zeggen dat het waterschap niets meer hoeft te doen. Het waterschap moet zij aan zij met de landbouw op gaan. Als zij hun oren te veel laten hangen richting natuur en dergelijke, krijg je ze tegenover je. Dan voorspel ik dat elke akkerbouwer zijn eigen waterschapje gaat beginnen, met eigen pompen eigen percelen gaat droogtrekken met alle gevolgen van dien. Dat moet je niet willen.“

Na die maandag in juli 2014 hebben Straver en zijn collega-akkerbouwers het waterschap in kennis gesteld en aansprakelijk gesteld voor de geleden schade. Daarna heeft een onafhankelijk bureau de schade aan de gewassen en percelen vastgesteld en is er een schaderapport gemaakt. De schade is vooral in de aardappelen. Opbrengstderivingen van 60 procent en meer. „Overigens is er gemiddeld in het te bemalen gebied 35 tot 40 millimeter gevallen. Er waren maar een paar delen met 100 millimeter en meer. Het waterschap verschuilt zich achter normen en cijfers, maar als je kijkt naar de gemiddelde neerslag van die dag, hadden er zeker andere keuzes gemaakt moeten worden. Dan was de schade nooit zo groot geweest. We hebben met ons allen geprobeerd om ons tegen deze wateroverlast te wapenen, maar het is niet gelukt. Daarom moet het peilbesluit van 2010 aangepast worden. We moeten hier met een open visie over praten.

In februari is er een avond geweest waarbij het waterschap met de sector wilde praten. Tot die tijd is nauwelijks met ons gesproken. Het waterschap heeft daar gezegd hoe het die dag en de dagen erna gegaan is en hoe ze het opgepakt hebben. Na dat betoog zou je gezegd hebben: prima, ze hebben er alles aan gedaan. Maar zo zaten wij daar niet in. Het had anders gekund, gemoeten. Er is toegezegd dat er een commissie wordt benoemd die met het waterschap naar de peilen en andere bijbehorende zaken gaat kijken. Die commissie gaat binnenkort van start; de deur staat nu op een kiertje.

Hopelijk kunnen we nu met het waterschap de problemen goed bezien en waar nodig beslissingen herzien. Het vervelende is dat er sinds 28 juli 2014 weinig gebeurt is. Afgelopen vrijdag (5 juni, warme dag met onweersbuien in de avond, red.) had het zomaar weer kunnen gebeuren. We hebben de buienradar met argusogen gevolgd. Extreem weer in de toekomst is de voorspelling van meteorologen. Dan moet je nu geen afwachtende houding aannemen, maar juist daar op inspelen.“ ■

afwachtend zijn'

„Het waterschap kiest wel erg snel voor de burgers“

Uitgesproken

In de rubriek Uitgesproken komen mensen aan het woord met een uitgesproken opvatting, mening of visie over zaken die in de akkerbouwsector spelen. Het doel is een podium te bieden voor nieuwe visies, krachtige pleidooien, opmerkelijke drijfveren, wringende ergernissen en andere zaken die de akkerbouw 'in het hoofd en in het hart' raken. Wilt u zich ook een keer uitspreken? Mail de redactie via redactie@akker magazine.nl en wij nemen contact met u op.